

Ο δήμος

Η πολυσήμαντη και άκρως δόκιμη λέξη μας «δήμος» είναι γνωστή από τα μυκηναϊκά χρόνια. Τότε την λέγανε «δάμος», όπως και οι Δωριείς που την πρόφεραν επίσης δάμος. Σήμερα με τη λέξη μας αυτή εννοούμε το σύνολο των κατοίκων μιας περιφέρειας. Αυτή η περιφέρεια -με άνω των δέκα χιλιάδων κατοίκων – έχει άρχοντα το δήμαρχο. Λέμε ο Δήμος Θεσσαλονίκης ή και εδώ στη Μελβούρνη λέμε ο Δήμος της πόλης της Μελβούρνης, ο νέος Δήμος του Σάνμπουρι κ.τλ.

ΠΑΡΑΓΩΓΑ ΤΗΣ

Δήμος όμως είναι και ο λαός ή ο κόσμος, ο πληθυσμός, το πλήθος. Με το δήμο κάναμε πάρα πολλές σύνθετες λέξεις όπως η γνωστότερη σε όλο τον κόσμο τη Δημοκρατία.

Έχουμε πάμπολλες λέξεις που γέννησε ο δήμος. Ας αναφέρουμε μόνο μερικές για να συνειδητοποιήσουμε πως η λέξη μας αυτή είναι γονιμότατη και προσφέρεται πολύ ομαλά στην παραγωγή: δημαγωγός, δημαγωγία, δήμαρχος, δημαρχείο, δημιουργώ, δημιουργία, δημοπρατώ, δημοπρασία, δημοσιογραφώ, δημοσιογραφία, δημοσκοπώ, δημοσκόπηση, δημεύω, δήμευση, δημοσιεύω, δημοσίευση και τόσες άλλες που μόνοι σας μπορείτε να βρείτε.

Αυτός που σχετίζεται με το κοινό, με το λαό, λέγεται δημόσιος. Από εδώ κάναμε πολλές και πολύ πετυχημένες φράσεις και εκφράσεις: δημόσια τάξη, δημόσιος άνδρας, δημόσιος βίος, δημόσια αιδώς, δημόσιος υπάλληλος, δημόσια δαπάνη, δημόσια υπηρεσία και πολλές - πολλές άλλες. Από εδώ βγήκε και το δημοτικό σχολείο, η δημοτική γλώσσα, το δημοτικό τραγούδι, ο δημοτικισμός και πάει λέγοντας. Από όλες αυτές τις λέξεις μπορούμε να κάνουμε επίθετα όπως δημαγωγικός, δημοσιογραφικός και άλλα. Με αυτή τη λέξη χαρακτηριζόμαστε και εμείς που ζούμε σε ξένα μέρη ως Απόδημοι και η αναχώρηση από την πατρίδα για να ζήσει κανείς σε ξένα μέρη ονομάστηκε Αποδημία. Επίσης η διάδοση μιας μολυσματικής ασθένειας σε μεγάλο αριθμό ατόμων μιας περιφέρειας ονομάστηκε επιδημία= πάνω στο λαό, το δήμο κ.ά. Έχουμε επίσης και διάφορα ονόματα από τη λέξη δήμος όπως: ο Δήμος, Δημόκριτος, Δημοσθένης, Δημάρατος, Δημαράς κ.ά.

ΚΑΙ ΛΙΓΑ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Πολύ απλά λέμε πως Δημοκρατία είναι η δύναμη του δήμου (Δήμος +Κράτος= ισχύς, δύναμη). Η Δημοκρατία είναι το [πολίτευμα](#) όπου η εξουσία πηγάζει από τον λαό, ασκείται από τον λαό και υπηρετεί τα συμφέροντα του λαού. Κεντρικό χαρακτηριστικό της δημοκρατίας είναι η λήψη αποφάσεων με [ψηφοφορία](#), γίνονται εκλογές και σήμερα εκλέγουμε τους αντιπροσώπους μας και για αυτό λέγεται [αντιπροσωπευτική δημοκρατία](#).

Ο όρος φαίνεται πως επινοήθηκε κατά τον [πέμπτο αιώνα π.Χ.](#), στην [Κλασική Ελλάδα](#), και χρησιμοποιήθηκε σε αντιδιαστολή με τη [μοναρχία](#), την [αριστοκρατία](#) και την [ολιγαρχία](#). Σήμερα χρησιμοποιείται συνήθως κατ' αντιδιαστολή με τον όρο [δικτατορία](#). Η λέξη παρουσιάζεται στον [Ηρόδοτο](#), που έγραψε μερικά από τα αρχαιότερα σωζόμενα γραπτά. Δεν είναι σίγουρο ότι η λέξη χρησιμοποιήθηκε από τη στιγμή της γέννησης της δημοκρατίας την εποχή του Κλεισθένη, αλλά από το 460 π.Χ. γνωρίζουμε την ύπαρξη του ονόματος «Δημοκράτης», που προφανώς δόθηκε από τους γονείς στο παιδί τους για δείξουν τη δημοκρατική νομιμότητα.

Ο ΠΕΡΙΚΛΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Το 431 στον περίφημο Επιτάφιο που εκφώνησε ο Περικλής αναφέρεται στη Δημοκρατία με τα εξής μεστά του λόγια στο κεφάλαιο 37: «Το πολίτευμα που έχουμε δεν ανηγράφει τους νόμους των άλλων και περισσότερο είμαστε οι ίδιοι υπόδειγμα σε μερικούς, παρά μιμητές άλλων. Και, ως προς το όνομα, καλείται ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, επειδή η εξουσία δεν βρίσκεται στα χέρια των ολιγαρχικών, αλλά του δήμου...»

Ο ΔΗΜΟΣ ΣΤΗΝ ΑΓΓΛΙΚΗ

Η λέξη μας δήμος μπήκε στην Αγγλική πολύ δυναμικά με το πολιτικό σύστημα της Δημοκρατίας και ...απλοποιήθηκε σε Democracy, ακολουθώντας τα άλλα πολιτικά συστήματα όπως Aristocracy, Autocracy, Theocracy, Plutocracy και πολλές άλλες. Επίσης στις σύνθετες λέξεις παρέμεινε η Ελληνικότητα όπως: Epidemic, endemic κ.ά.

ΚΑΙ ΩΣ ΕΠΙΜΥΘΙΟ

Ως έπαινος της Δημοκρατίας, διαβάστε όλο το Κεφάλαιο 37 στην Αγγλική γλώσσα για να νιώσετε υπερήφανοι, αλλά και το πνεύμα γης Χρυσής Εποχής του Περικλή:

«Our constitution does not copy the laws of neighbouring states; we are rather a pattern to others than imitators ourselves. Its administration favours the many instead of the few; this is why it is called a democracy. If we look to the laws, they afford equal justice to all in their private differences; if to social standing, advancement in public life falls to reputation for capacity, class considerations not being allowed to interfere with merit; nor again does poverty bar the way, if a man is able to serve the state, he is not hindered by the obscurity of his condition.

The freedom which we enjoy in our government extends also to our ordinary life. There, far from exercising a jealous surveillance over each other, we do not feel called upon to be angry with our neighbour for doing what he likes, or even to indulge in those injurious looks which cannot fail to be offensive, although they inflict no positive penalty.

But all this ease in our private relations does not make us lawless as citizens. Against this fear is our chief safeguard, teaching us to obey the magistrates and the laws, particularly such as regard the protection of the injured, whether they are actually on the statute book, or belong to that code which, although unwritten, yet cannot be broken without acknowledged disgrace. »